

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Γ' ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

Κείμενο 1

Πόσο ηθικοί ταξιδιώτες είμαστε;

Απόσπασμα (ελαφρώς διασκευασμένο) από το ομότιτλο άρθρο της Ελευθερίας Αλαβάνου, που δημοσιεύτηκε στις 04.09.2019 στην εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» και ανακτήθηκε στις 08.08.2022: <https://www.kathimerini.gr/k/travel/1040922/poso-ithikoi-taxidiotes-eimaste/>.

Έστω ότι κανονίζω ένα εξωτικό ταξίδι στην Ταϊλάνδη. Επειδή ο προορισμός δεν μου είναι οικείος, αποφασίζω να μείνω σε ξενοδοχείο μεγάλης γνωστής αλυσίδας. Στη λίστα με τις δραστηριότητες που θα κάνω είναι να βυθίσω τα πόδια μου στην αμμουδιά της παραλίας Patong (πρώτη στην κατάταξη του trip advisor¹), να καταδυθώ σε έναν βυθό με κοραλλιογενείς υφάλους, να πάω βόλτα με ελέφαντα και να περάσω από την «αγορά των αγορών», Chatuchak Market, για φιλντισένια σουβενίρ.

Ενώ η 16χρονη Γκρέτα Τούνμπεργκ από τη Σουηδία έχει μόλις διασχίσει τον Ατλαντικό με ένα ιστιοπλοϊκό με μηδενικές εκπομπές ρύπων, για να παραστεί στη Σύνοδο του ΟΗΕ για το κλίμα στη Νέα Υόρκη, το δικό μου ταξίδι περιλαμβάνει πέντε «ηθικά ατοπήματα»: τα προϊόντα από ελεφαντόδοντο είναι παράνομο να βγουν από την Ταϊλάνδη και, εάν τα αγοράσω, στηρίζω το λαθρεμπόριο. Ο υπό εξαφάνιση ελέφαντας, για να με αφήσει να ανέβω στην πλάτη του, σημαίνει ότι βασανίστηκε ως μωρό, για να πειθαρχεί σε αυτό. Λόγω υπερβολικής θαλάσσιας κίνησης, η βουτιά (και το αντηλιακό μου λόγω των συστατικών του) θα επιβαρύνει το οικοσύστημα των κοραλλιογενών υφάλων. Η παραλία είναι κορεσμένη και το τελευταίο που χρειάζεται είναι έναν ακόμα επισκέπτη. Επιλέγοντας να μείνω σε μεγάλη αλυσίδα, συνεισφέρω στην περαιτέρω συρρίκνωση του μικρομεσαίου ντόπιου ξενοδόχου. Και, τελικά, γιατί να πάω στην Ταϊλάνδη, που το 2018 υποδέχθηκε 38.000.000 τουρίστες, οι οποίοι το 2019 αναμένεται να φτάσουν τα 41.000.000;

Κατά πόσον ηθικό είναι ένα ταξίδι συνιστά ένα τεράστιο, πολύπλοκο και, αν το προσεγγίσει κανείς σχολαστικά, άλυτο θέμα. Απολύτως ηθικό ταξίδι δεν υπάρχει. Υπάρχουν τρόποι, έτσι ώστε ένα ταξίδι να ωφελήσει παρά να βλάψει έναν προορισμό, επομένως το πρόσημο να είναι θετικό. Οποιαδήποτε τουριστική επιχείρηση π.χ. χρησιμοποιεί άγρια ζώα ως διασκεδαστές (δελφίνια που κολυμπάνε με ανθρώπους σε πισίνες, τίγρεις που κάθονται να βγάλεις μαζί τους σέλφι) απορρίπτεται. Αφενός γιατί η θέση των άγριων ζώων είναι στη

1 Σύμβουλος ταξιδιών (μπφ): Το Trip Advisor Inc. είναι μία εταιρία που παρουσιάζει εμπειρίες ταξιδιών και γενικά περιέχει ταξιδιωτικές οδηγίες για καταλύματα, εστιατόρια κ.λπ.

φύση, αφετέρου γιατί η ήρεμη, ελεγχόμενη συμπεριφορά τους συχνά οφείλεται στο ότι έχουν υποστεί κακοποίηση. Αντιθέτως, μπορείς να περάσεις από ένα καταφύγιο, για να δεις πώς ζει ένα άγριο ζώο στο φυσικό του περιβάλλον. Ή, ακόμα καλύτερα, να υποστηρίξεις ηθικά και οικονομικά ένα νοσοκομείο που περιθάλπει τραυματισμένα ζώα.

Ως ευσυνείδητος ταξιδιώτης έχεις τη δυνατότητα να δηλώσεις με πάμπολλους τρόπους με τι συμφωνείς και με τι διαφωνείς. Όπως είπε ο συγγραφέας Suketu Mehta: «Μέσα σε κάθε τουρίστα κρύβεται ένας μικρός ρεπόρτερ». Που παρατηρεί, κρίνει, αναδεικνύει ή απορρίπτει.

Κείμενο 2

[«The House Of The Exiles²»]

Το κείμενο δημοσιεύτηκε στις 02.08.2019 στον ενημερωτικό ιστότοπο <https://www.in.gr>.

Σε τουριστικό κατάλυμα έχει μετατραπεί το σπίτι που έχτισε ο Άρης Βελουχιώτης και άλλα μέλη του ΚΚΕ³, όταν εξορίστηκαν στη Γαύδο, τη δεκαετία του '30. Παρότι υπάρχει σχετική απόφαση του υπουργείου Πολιτισμού από το 1999, σύμφωνα με την οποία έχει χαρακτηριστεί «ιστορικό διατηρητέο μνημείο», το κτήριο αρχικά είχε γίνει καφενείο και τελευταία μισθώνεται μέσω Airbnb.

Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη καταχώριση, προς ενοικίαση διατίθενται σκηνές, με ένα κρεβάτι, χωρίς τουαλέτα. Το συγκεκριμένο κατάλυμα έχει μεγάλη ζήτηση. Όλος ο Αύγουστος, εκτός από τρεις μέρες, είναι αυτή τη στιγμή κλεισμένος. Μάλιστα, όποιος αποφασίσει να το επισκεφτεί πρέπει να πληρώσει 15 ευρώ για την κάθε διανυκτέρευση, συν 2 ευρώ ως προμήθεια υπηρεσιών. [...]

Σήμερα η Γαύδος, που μέχρι το 1941 ήταν τόπος εξορίας, αποτελεί έναν ελκυστικό προορισμό διακοπών. Και το «σπίτι των εξόριστων» στο Σαρακήνικο, έγινε το «Σπίτι του Άρη» και σήμερα είναι το τουριστικό κατάλυμα «The House Of The Exiles».

Πάντως, τα σχόλια και η κριτική των επισκεπτών που έχουν κάνει κράτηση και έχουν διαμείνει στο σημείο είναι διθυραμβικά: «Είναι ένα υπέροχο κομμάτι του παραδείσου. Η Γαύδος είναι ένα κρυμμένο κόσμημα. Έμεινα σε μια ξύλινη καλύβα με ένα στρώμα, μια καλύβα που καλύπτεται από διάφορα υλικά και κουνουπιέρες με ένα στρώμα. Είχε την καλύτερη θέα στον ωκεανό και δροσιά από το θαλασσινό αεράκι. Ήταν απίστευτα άνετα και χαλαρωτικά. Η τοποθεσία είναι δίπλα στην παραλία και το σπίτι διαθέτει όλες τις βασικές παροχές που χρειάζεστε. Όλοι είναι πολύ φιλόξενοι και θα σας κάνουν να

2 Το σπίτι των εξόριστων

3 Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας

αισθανθείτε σαν να μην θέλετε ποτέ να φύγετε! Το σπίτι διαθέτει καταπληκτικό φαγητό και βιβλιοθήκη, ώστε να μπορείτε να τρώτε, να κοιμάστε και να διαβάζετε κάποιο βιβλίο. Είναι σαν μια μικρή κοινότητα».

Κείμενο 3

ΣΤΟ ΞΕΝΟ ΣΠΙΤΙ

Διήγημα του Παύλου Νιρβάνα, στο βιβλίο «Η ΠΕΡΙΠΛΑΝΗΣΗ», σειρά «ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ/ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΑΝΘΟΛΟΓΗΣΗ», εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα, 1994.

[...] Όταν ο πατέρας μου έχασε την περιουσία του από μια ώρα σε άλλη, όπως χάνονται τόσα πράματα στον κόσμο, τα κτήματά μας πουλήθηκαν ένα-ένα στη δημοπρασία. Τελευταία ήρθε και η σειρά του σπιτιού μας. Μια Κυριακή πρωί, πριν πάμε στην εκκλησία, το σπίτι ήταν ακόμη δικό μας. Όταν γυρίσαμε, μάθαμε πως καθόμαστε σε ξένο σπίτι. Και σε λίγες μέρες έπρεπε να ξεσπιτωθούμε από το σπίτι, που είχε κτίσει ο ίδιος ο πατέρας μου, πέτρα προς πέτρα, αρχιτέκτων κι' επιστάτης ο ίδιος, ακολουθώντας το να ψηλώνει σιγά-σιγά για μήνες ολόκληρους από τα θεμέλια ως τη στέγη. Μια μέρα επιτέλους κουβαλήσαμε τα πράματά μας. Ο πατέρας μου, με όλη του την αρρώστια, που τον είχε καρφωμένο για χρόνια σε μια πολυθρόνα, ήτανε γενναίος άνθρωπος. Και μολονότι είχε δέκα χρόνια να βγει μέσα από το σπίτι του, όταν έβγαινε τώρα, για να μη ξαναγυρίσει, δε δείλιασε καθόλου. Εβάσταξε τον αποχαιρετισμό, σαν παλληκάρι. Θυμούμαι μόνο πως σαν τον πιάσαμε από τα χέρια και τον βάλουμε στο αμάξι δε γύρισε καθόλου τα μάτια του πίσω να ιδεί το σπίτι του, που άφηνε. Ήτανε μάλιστα βιαστικός κι' ανυπόμονος να φύγει μιαν ώρα αρχύτερα.

- Εμπρός, αμαξιά, τράβα!

Φώναξε με φωνή αποφασιστική. Και το αμάξι κύλισε. Η μητέρα μου δεν έλεγε λέξη. Εγώ, καθισμένος στο αντικρινό σκαμνί, κοίταζα το περιβόλι μας που χανότανε πίσω μας και, μέσα στο δροσερό πρωινό φως, οι ανθισμένες ακακίες, και η γαζία μας, που σκαρφάλωνε απάνω από τον τοίχο κ' έδειχνε τα κίτρινα λουλούδια της στο δρόμο, θαρρούσα πως μου μιλούσαν μια γλώσσα που την εκαταλάβαινα. Έπειτα δεν έβλεπα παρά τις κορυφές των δύο ψηλών κυπαρισσιών, στην άκρη του περιβολιού, πίσω από τις μάντρες και τα χαμηλά σπίτια. Ο πατέρας μου μιλούσε για τον ωραίο καιρό και κοίταζε τα νεόχτιστα σπίτια, που είχαν φυτρώσει ολοτρόγυρα, από τον καιρό που είχε να βγει από το σπίτι. Όταν είχαμε χτίσει το σπίτι μας, ήταν ερημιά τριγύρω. Μια έκταση από χωράφια και μαντρότοιχους. Και το σπίτι μας ολομόναχο, φάνταζε σαν παλατάκι απάνω από το ήσυχο λιμάνι.

ΘΕΜΑ 2 (μονάδες 35)

Ερώτημα 1° (μονάδες 15)

Σε 50-60 λέξεις να σε απασχολήσει το θέμα του Κειμένου 2 (μονάδες 5) και η θέση του συντάκτη του (μονάδες 5). Πιστεύεις ότι η θέση του συντάκτη διατυπώνεται άμεσα ή έμμεσα; Δικαιολόγησε την απάντησή σου με δύο αναφορές στο κείμενο (μονάδες 5).

Μονάδες 15

Ερώτημα 2° (μονάδες 10)

α. Να σχολιάσεις τη μορφή του τίτλου του Κειμένου 1 (μονάδες 3) και τη σχέση του με το περιεχόμενο του κειμένου (μονάδες 3).

β. Να εξηγήσεις με συντομία γιατί η αρθρογράφος επιλέγει στη 2^η παράγραφο του Κειμένου 1 την τεχνική της αντίθεσης (μονάδες 4).

Μονάδες 10

Ερώτημα 3° (μονάδες 10)

Η τελευταία παράγραφος του Κειμένου 2 θυμίζει διαφήμιση. Να επιβεβαιώσεις με αναφορά σε πέντε διαφορετικές γλωσσικές επιλογές την παραπάνω παρατήρηση.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ 3 (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 3 περιγράφεται μία ανθρώπινη κατάσταση. Ποια είναι αυτή και με ποια εκφραστικά μέσα αποδίδεται; (Η αναφορά σε τρία μέσα είναι επαρκής.) Ποια εντύπωση σου προκαλεί η στάση του πατέρα; (περίπου 150 λέξεις)

Μονάδες 15